

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України,
Кримінального кодексу України та деяких інших законів України щодо
посилення незалежності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури»
(реєстр. № 8402 від 31.01.2023 р.)*

Метою законопроекту є забезпечення належної інституційної та процесуальної автономії керівництва та прокурорів САП, запровадження ефективних механізмів добору на адміністративні посади у САП та її підзвітності, зниження рівня корупції завдяки результативній неупередженій діяльності САП, підвищення довіри до антикорупційних органів серед громадян та міжнародних партнерів України.

Для цього, зокрема, пропонується: доповнити визначений у підпункті 9 частини першої статті 3 КПК України перелік керівників органів прокуратури «керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури»; внести доповнення до відповідних положень статей 36, 155, 158, 216, 218, 294, 341, 480, 480-1, 481, 482-2, 571, 575, 615 КПК України, у яких передбачено процесуальні повноваження керівників органів прокуратури під час досудового кримінального провадження, зазначивши у них як окремих суб'єктів, що здійснюють такі повноваження, «керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (особу, яка виконує його обов'язки), його першого заступника та заступника»; доповнити КПК України новою статтею 155-2, у якій передбачити підстави та порядок тимчасового відсторонення від посади Генерального прокурора, керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та продовження строку такого тимчасового відсторонення; доповнити статті 112, 344, 346 КК України, включивши «керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» до переліку передбачених у них державних та громадських діячів, щодо яких вчиняються кримінально-карані діяння; доповнити визначений у Примітці до ст. 368 КК України перелік службових осіб, які займають особливо відповідальне становище, «керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури»; внести зміни та доповнення до статей 7, 8, 9, 15, 17, 19, 21, 27, 41, 46, 51, 64, 69, 71, 81, 89, 91 Закону України «Про прокуратуру» щодо визначення правового статусу Спеціалізованої антикорупційної прокуратури як окремого органу в системі прокуратури, прав та обов'язків її керівників та прокурорів, порядку їх призначення та звільнення з посад, притягнення до відповідальності тощо; доповнити цей Закон статтями 9-1 «Особливості організації і діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» та 79-1 «Спеціалізована дисциплінарна комісія»; внести відповідні зміни та доповнення щодо окремих питань діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, її керівників та прокурорів до Кодексу адміністративного судочинства України, Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», Закону України «Про державну таємницю», Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», Закону України «Про державну охорону органів державної влади

України та посадових осіб», Закону України «Про статус депутатів місцевих рад», Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Закону України «Про запобігання корупції», Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Закону України «Про Конституційний Суд України».

Законопроект не суперечить Конституції України та міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

З огляду на викладені в законопроекті пропозиції, вважаємо за доцільне відзначити такі ризики.

Слід зауважити, що крім вищезгаданих змін та доповнень до КПК України та КК України законопроектом передбачено також внесення численних змін до Закону України «Про прокуратуру» та десяти інших законодавчих актів.

Проте, це суперечить вимогам чинного Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури внесення змін» від 19.05.2020 р. № 619-ІХ. Згідно з положеннями цього Закону зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність та зміни до кримінального процесуального законодавства України можуть вноситися *виключно* законами про внесення змін до КК України, до КПК України та/або до законодавства України про кримінальну відповідальність, та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення. З огляду на це запропоновані у законопроекті зміни та доповнення до Закону України «Про прокуратуру» та інших зазначених вище законів мають бути вилучені із вказаного законопроекту та включені до окремого закону.

Законопроект містить низку пропозицій щодо внесення змін до окремих статей КПК України, які не стосуються предмета його правового регулювання, присвяченого удосконаленню процесуального статусу та розширенню повноважень керівників і прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Зокрема, пропонується виключити із цього Кодексу положення частин першої – четвертої статті 219 КПК України, якими встановлюється порядок обчислення строків досудового розслідування, зокрема до дня повідомлення особі про підозру; виключити аналогічні положення, пов'язані з обчисленням та продовженням строків досудового розслідування, зі статей 294, 295, 295-1, 615 КПК України.

Окрім того, у законопроекті пропонується вилучити із частини першої статті 303 КПК України пункт 10 щодо можливості оскарження під час досудового розслідування повідомлення слідчого, дізнавача, прокурора про підозру після спливу одного місяця з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку або двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину, але не пізніше закриття прокурором кримінального провадження або звернення до суду із обвинувальним актом – підозрюваним, його захисником чи законним представником; виключити також пов'язані із цим пунктом положення частини другої статті 305, частин другої і третьої статті 307, частини другої статті 309 КПК України, що регламентують процесуальний

порядок подання та розгляду скарг на такі рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора.

Законопроект містить також пропозиції щодо виключення із частин першої і дев'ятої статті 284 КПК України передбачених у цій статті підстав для закриття кримінального провадження у разі, якщо після повідомлення особі про підозру закінчився строк досудового розслідування, визначений статтею 219 цього Кодексу, крім випадку повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину проти життя та здоров'я особи, а також у разі, коли строк досудового розслідування, визначений вказаною статтею, закінчився, та жодній особі не було повідомлено про підозру.

Виходячи із зазначених міркувань, названі пропозиції щодо внесення змін до КПК України мають бути вилучені із законопроекту як такі, що становлять предмет правового регулювання іншого закону.

Вбачається зайвим запропоноване доповнення пункту 1 частини п'ятої статті 216 КПК України положенням, яким із переліку службових осіб, щодо яких у разі вчинення ними кримінального правопорушення досудове розслідування здійснюється детективами Національного антикорупційного бюро України (НАБУ), виключено «керівника підрозділу, заступника керівника підрозділу, прокурора Спеціалізованої прокуратури». Згідно із частиною четвертою статті 216 КПК України досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених, у тому числі, «...керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури або іншими прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» здійснюється слідчими органів державного бюро розслідувань (ДБР). При цьому «керівник та заступник керівника підрозділу САП» відповідно до вимог частини першої статті 15 Закону України «Про прокуратуру» також мають статус «прокурорів САП». Тому досудове розслідування щодо них здійснюється не детективами НАБУ, а слідчими органів ДБР.

Реалізація запропонованого проекту закону щодо посилення інституційної та процесуальної незалежності керівництва та прокурорів САП, її реорганізації в окремий державний орган у системі прокуратури потребує додаткових видатків із Державного бюджету України. Проте, всупереч вимогам частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України необхідне фінансово-економічне обґрунтування (включно з відповідними розрахунками) не додається.

***Дослідницька служба
Верховної Ради України***

*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.